

Lars Saabye
Christensen
Stopy města

≡ KNIHA ZLIN

Stopy města

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.knihazlin.cz
www.albatrosmedia.cz

☰ KNIHA ZLIN

Lars Saabye Christensen
Stopy města – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

Lars Saabye Christensen Stopy města

Ewald a Maj

V překladu Jarky Vrbové

≡ KNIHA ZLIN

Tento překlad vychází s finanční podporou nadace NORLA.

This translation has been published with
the financial support of NORLA.

N NORLA
NORWEGIAN LITERATURE ABROAD

Prolog

Ulice Kirkeveien neboli Kostelní začíná na Frognerském náměstí, kde tramvaj zatáčí k východu na Elisenberg a Solli, pokud ovšem člověk odjíždí z Fagerborgu a z křižovatky Majorstua, pryč z té části města, kterou nadevše miluju, v dobrém i zlém. V dobrém: množství a velikost stromů plně vyhovuje mému rozpoložení. Ve zlém: v tom mém rozpoložení je stále víc slz. Město musí odpovídat svému věku. Jinak se bude podobat dítěti ve smokingu nebo starci v námořnickém oblečku. A bude budit pouze smích, nikoli stesk po domově. Chlapec, ne, mladý muž, protože se právě stává mužem, sedí v tramvaji, zahlédnete ho dnes brzy ráno, kdy se všichni probouzejí do té nejsmutnější zprávy, jakou může slyšet vděčné obyvatelstvo země, chce pryč, pryč z Fagerborgu, pryč z města, pryč od všeho, hlavně pryč. Jmenuje se Jesper Kristoffersen a na sedadle vedle sebe má napěchovaný ruksak. Všimněte si jeho pohledu, pokud to stihnete: je zároveň prázdný a otevřený, mladík vidí a je viděn, pod levým okem mu utkvívá modrý stín, vzpomínka. Kdysi slyšel diagnózu *citlivý*. Jdeme po levém chodníku ulice Kirkeveien podél Frognerského parku s velkolepou, podle někoho až přehnaně impozantní instalací soch ve Vigelandově parku, který na podzim, jako teď, připomíná

rozlehlé zahrady v Rusku na přelomu století; opuštěné, melancholické a v neposlední řadě plné umělých prostor se sochami, jež nesou na zádech náklad mraků. Zato na jaře a v létě je to jiná písnička. Matky se sluní na lavičkách, ale nespouštějí z dohledu děti na trávníku. Mládež krmí labutě, ale jen proto, aby skryla své skutečné úmysly, a sice flirtovat. Drobky, které ti mladí házejí do jezírka, jsou jemný prach jejich zamilovanosti. A v obou restauracích, Broen a Herregårdskroen, sedí otcové v bílých košilích a popíjejí ze sklenic chladivé napěněné pivo. Všechno je uvolněné a pomalé. Všechno je bezstarostné a pomíjivé. Všechno je ale zároveň věčné a v jasném světle jezírka se odráží modré nebe. V takových chvílích si člověk necení nejvíc umění, ale života. V zimě je poměr obrácený. Život se stahuje do pozadí a do popředí vystupují sochy, celé kolony ojíněné žuly jako zmrzlá armáda. Člověk by téměř věřil, že park je gotické bitevní pole anebo pokračování hřbitova Vestre Gravlund s ponurým krematoriem a špičatými cypřiši, který se rozkládá hned v sousedství. Zima činí toto město ošklivým a tísnivým, i když právě na zimu jsme tu zvyklí ze všeho nejvíc. Zima nás uvězní do závějí nahrnutých u chodníků a do jalových snů. Zima je čas fejetonů, úmrtí a rádia. Nyní je, jak shora řečeno, měsíc září, a ne jen tak ledajaké září. Nejsmutnější září, jaké kdy město zažilo. Listy padají jako žluté slzy. Tak to mohu klidně říct: listy padají jako žluté slzy. Kamelot běží se zvláštním vydáním *Aftenpostenu* na vozíku. Je nálada tak chmurná proto, že Jesper Kristoffersen se má nalodit jako plavčík na parník *Bergensfjord*? Tím to být nemůže. Mladí chlapci a muži nastupují na loď každý den, ano, i sem tam nějaké děvče, a nikdo to nijak neprožívá, snad kromě matky, sestry, milenky. Tak to má být. Člověk se musí osamostatnit, ať to bolí sebevíc. Síť na tenisových kurtech jsou smotané. Na písku zůstal ležet bílý míček jako tečka za posledním servisem léta. Na Frognerském stadionu naproti dílnám Sørensen & Balchen v Middelthunově ulici je plná sezona v každém ročním období: maratonský běh, krasobrus-

lení, pozemní hokej, lehká atletika a fotbal, celoroční sportovní kalendář. Ženy tohoto města si jistě pamatují na entrée Sonii Henie v záplavě reflektorů, když jako anděl vplula pozpátku na led za bouřlivého jáсотu davů a s pažemi roztaženými jako křídla, jen jen vzlétnout. Muži si pravděpodobně pamatují, že Oscar Mathisen tu roku 1920 porazil nafoukaného a sebejistého Bobbyho McLeana, takže stadionu se pak říkalo americké Waterloo. Norský mistr světa ale prohrál v posledním závodě, kdy pod ním roztál led. Zastřelil nejdřív svou ženu a pak sebe. Často na to myslím. Copak ho neutěšily ani všechny ty medaile? A nebyly jen rubovou stránkou? Teď ostatně běží po dráze stadionu někdo jiný, na sobě pletený svetr a přes punčocháče krátké kalhoty. Všichni vědí, že je to doktor Lund, specialista ve všeobecném lékařství, jak o sobě rád říká. Pořád ještě nic netuší o událostech té noci. A kdyby tušil, pravděpodobně by běžel dvojnásobnou vzdálenost, to znamená padesát oválů, dvacet kilometrů. Právě doktor Lund kdysi konstatoval, že Jesper Kristoffersen je *citlivý*, ale pak ho uznal zdravým: *Chlapec se těší dobrému zdraví a může vykonávat jakoukoliv práci*. Pospěšme si dál, ne proto, že bychom chvátali, máme naopak času dost. Ale ti, kdo se k nám chtějí připojit, se laskavě musí přizpůsobit našemu tempu. Tak je to tu zvykem. Nicméně u Mariiny ulice se zastavíme a podíváme se na školu Majorstua, kde školník, dříve třídní učitel Løkke v tmavém obleku, později též zvaný Neštěstí, nese přes dvůr norské vlajky. Je nám nápadné, že nese vlajky tak, jak se nosí mrtvé nebo zraněné dítě. Pak přejdeme k Armádě spásy. Vchodové dveře zdobí nápis: *Krví a ohněm*. Je v podstatě humorné, že tito zdvořilí vojáci beze zbraně, kteří se všeho zřekli a nikdy nezemřou, byt' jsou v *Aftenpostenu* už skoro vzati do nebe, mají tak násilnické heslo. A jejich noviny se jmenují *Válečný pokřik*. Prodávají je v okolí, zvláště na náměstí Valkýr. Ne vždycky jsou forma a obsah v souladu. A konečně jsme na křižovatce Majorstua, kterou bychom mohli nazvat ve vztahu k ulici Kirkeveien náměstím Svatopetrským. Obracejí se tu

tramvaje a autobusy. Tady můžeme přestoupit na Holmenkollenskou podzemní trať a jet k Národnímu divadlu, tedy do samého *města*. Nebo jet na druhou stranu do hor, do Nordmarky, která je pro mnohé obyvatele skutečným důkazem Boží existence: věčný život se podle nich nachází mezi jezerem Tryvann a kopcem Kikut, kde potkáváme ošlehané, šlachovité muže s kapičkou u nosu a se svatozáří vytvořenou z potu, lyžařského vosku a smrkového jehličí. Můžeme také zmínit, že tutéž Nordmarku používají nešťastní rodiče jako výhrůžku, když se jejich líná omladina v neděli povaluje dlouho v posteli. Pokud nejsi před desátou v Nordmarce, už jsi na šikmé ploše. A pak se může stát, že skončíš na ostrově Bastøy v Oslofjordu, kam zavírají nezletilé vrahy a jiné nepolepšitelné kluky, učí je na skřipci disciplíně a bázni Boží a chovanci tam usínají jako děti a probouzejí se jako zbědovaní starci. Bereme zpátky přirovnání o Svatopetrském náměstí a raději se uchýlíme k *Times Square*: je tu banka, optika, lékárna, lahůdky, trafika, kadeřník, parfumerie, telefonní budka, dámské prádlo, cestovní kancelář a čekárna s vlastní osobní váhou, která předpovídá vaši budoucnost na malých kartičkách. Stejně tak je třeba zmínit reklamy na střechách. V temných ročních obdobích bychom v jejich světle mohli číst Bibli. *Blue Master* a *Frisco*. K tomu patří samozřejmě dvě kina, Colosseum s obrovskou kopulí a Verdensteatret, jenž svými sloupy ze všeho nejvíc připomíná řecký chrám. Teď to vím: Majorstua je místní Akropolis. Najdou se tu i hospody, přímo zapadáky: Gamla, Valka, Larsen, Vinkelkafe a Tråkka. Zahnat tady žízeň nikdy není problém. A to jsme ještě nejmenovali všechny pekárny. Nikde jich nenajdete tolik jako tady, Samson, Møllhausen, Hansen a kousek dál v ulici Industrigata malá Manfredova pekárna. Po ránu se nad celou čtvrtí vznáší vůně čerstvého pečiva. Ptákům stačí létat s otevřeným zobákem a nasytí se. Ne však dnes, dnes ne. Dnes nebude čerstvý chléb. Dnes se nerozsvítí reklamy. Všechno zůstane ve tmě. Nicméně než začneme stoupat po dlouhém pozvolném svahu, který končí

kostelem Vestre Aker, jenž dal už roku 1856 této ulici jméno Kostelní a kde vysázela matka Fridtjofa Nansena alej, spatříme na schodech budovy Majorstua něco, co připomíná spadlé listí, ale ukáže se, že jde o losy Červeného kříže. Určitě tu zůstaly po podzimním bazaru. Ti, kdo nevyhráli, je prostě zahodili. Posmutníme z toho, neboť město je plné losů, jež nevyhrály. Přejdeme na druhý chodník a stoupáme do kopce, který mnozí, zvláště poslíčci na kole a noví obyvatelé, podceňují. Nejenže po této místní tepně půjdeme dlouho, ale je třeba počítat i s větrem, jehož cesta začíná na ledovcích Špicberk, natáhne do sebe slaný vzduch na pobřeží Finnmarky, prosviští severním Norskem a Trøndelagem, nabere rychlost nad pohorím Dovre, rozvlíne jezero Tryvann a pak přeletí Suhmovu ulici s nárožími pevnými jak ze železa. Teď už jsme ostatně minuli čistírnu a opravnu bot Garderobe- & Sålingseksperthen a Pastorský kostel, střízlivý rozložitý svatostánek, dar norských pastorů a jejich rodin hlavnímu městu. Zlí jazykové ovšem tvrdí, že v tom obchodě je víc světla než během bohoslužby v kostele, a ještě víc jich je v hospodě Valka. Ale o tom tady nebudeme mluvit. Světla se rozsvěcují a zhasínají. Doufejme, že součet vyjde nastejno. Teď se věnujme výkladní skříni řezníka Melsoma. Majitel se opírá o pult, bere z výlohy plakát se synem Josteinem, který pózoval na reklamní fotografii na pleťový krém Valcrema v ženském časopise, a vymění ho za portrét krále Haakona s černou páskou přes roh. Před řeznictvím stojí manželka s červenýma očima a diriguje manžela, pozor, ta černá páska nesmí zakrývat šunku, portrét musí stát blíž ke dveřím, už dost, ne tak blízko, a asi bude lepší tam místo šunky položit entrecôte se svazkem petržele. Necháme je, ať pokračují, a blížíme se k Marienlystu, který tvoří hranici Fagerborgu na západě. Jako nějaký zámek se tam trochu bokem tyčí Norský rozhlas, který celý den vysílá na památku zesnulého krále smuteční hudbu. Říká se, že Jesper Kristoffersen utekl na moře právě toho rána proto, že nesl ty temné, těžké melodie. To je nejspíš omyl. Jak bylo

řečeno, už není *citlivý*. A dále se ocitáme na Jessenløkkenu, jemuž by se mělo říkat Versailles Fagerborgu: výstavné čtvercové obytné domy s prosluněnými dvory uprostřed a fasádami vedoucími do ulic Kirkeveien, Jonase Reina, Jacoba Aalla a Gørbitzovy. Domy navrhl Harald Hals, postavili je v letech 1916 až 1920 a jsou prvním příkladem moderního městského plánování v celém Norsku, inspirovaného vídeňským architektem Camillem Sittem. Dovolím si neotřelou poznámku o této čtvrti, kde téměř všechno považujeme za samozřejmost: sociální modernismus začal na Fagerborgu. Začali jsme s ním my! Byty předhonyly dobu svým sanitárním příslušenstvím, dvojitými okny, prádelnou ve sklepě, balkonem a přípravnou jídlu a obsahovaly i utajenou místnost, již tu všichni znají, protože ji mají: halu. Hala je místnost bez oken. Je neúčinná a tmavá. V nejlepším případě je to čekárna. Architekti se domnívali, že hala dodá bytu rys výjimečnosti, takřkajíc měšťanského nadbytku, a zároveň poskytne potřebnou hloubku. Taková hala v prvním patře na adrese Kirkeveien 127 se stala ložnicí Jespera Kristoffersena, jeho čekárnou. Před chvílí Jesper Kristoffersen nasedl na tramvaj na Majorstue a odjel na Radniční náměstí, odkud došel pěšky na Vippetangen a naložil se na *Bergensfjord*, který patří společnosti Norská americká linka. Na malém balkoně pořád stojí jeho matka Maj Kristoffersenová a mladší sestra Stine a dívají se za tím, který odjel. Není těžké uhodnout, jestli prolévají víc slz pro krále Haakona nebo pro Jespera. Pokusme se to vyjádřit takto: člověk není nejbližší sobě. Nejbližší je svým blízkým. Nám zbývá ještě kousek cesty, než budeme s fagerborskou tepnou Kirkeveien hotovi. Hřbitov pod kostelem Vestre Aker je příkrější než dojezd pod můstkem na Holmenkollenu. Pokud někdo umře na Fagerborgu, nesmí mít hrůzu z výšek. Většina místních chce ostatně ležet na hřbitově Vestre Gravlund, i když je trochu dál, ale je plochý a přehledný a člověk tam zřídka může čekat nečekané návštěvníky. Vdechneme tu téměř omamnou vůni benzínu a nafty z benzinky Esso na rohu a překročíme

koleje vedoucí ke stadionu Bislett, které svým způsobem ohraničují Fagerborg na východě. Na Ullevålské nemocnici, která byla svého času největší v Evropě, visí také vlajky na půl žerdi. Dnes pravděpodobně stoupne počet mrtvých. Ztratíme-li krále, ztratíme čas. A přestože teď stojíme na nejzazší hranici Fagerborgu, přece jen ještě kousek popojdeme k dalšímu hřbitovu Nordre Gravlund a sejdem do Geitmyrské, kde se rozkládá školní pozemek. Jen ten jsem vám chtěl ukázat. V řadách tu stojí jabloně a keře bobulovin. Malé políčko je zoráno do jemných pravidelných brázd, tmavých úrodných vln. V budoucím visí nářadí: lopaty, vidle, hrábě. Někdo nechal ležet na zemi pár pracovních rukavic. Skoro to vypadá, jako by se hrabaly v měkké poddajné zemi samy. Chtěl jsem vám ukázat tento dobře udržovaný školní pozemek, abychom si uvědomili, odkud jsme vzešli, protože nehledě na to, jak se všechno kolem nás modernizovalo všemi těmi mixéry, barevným filmem, propisovačkami, sputniky, elektronickou hudbou a monoskopy, všichni na Fagerborgu pocházejí z venkova.

Díl I

KRÁTKÉ SHRNU TÍ ČINNOSTI ZA PRVNÍ ROK – 1947

Pro snadnější a racionálnější způsob práce přistoupil Norský červený kříž k rozdělení města do částí, z nichž každá bude mít své vedení. V červnu 1947 byla zřízena pobočka Fagerborg. Z církevní matriky jsme vybrali členy, kteří spadají pod nově zřízený okrsek. Naším prvním úkolem bude získat hned v září více členů. Máme zapsaných kolem pěti set členů, z toho část celoživotních.

Výnos z bazaru, který trval od 12. do 19. srpna, činil 1 264,80 korun. Příjem z náboru nových členů byl 595 korun, takže celkem je v naší pokladně 1 623,87 korun. Ústředí nám jako počáteční kapitál slíbilo 650 korun.

Koncem listopadu a začátkem prosince se Fagerborg účastnil třídění a balení oděvů pro Pomoc Evropě. Příjem v hotovosti činil 200 korun.

Dále jsme dostali přiděl příze, kterou jsme rozdělili, a pustili se do různých pletářských prací: punčochy, rukavice, šály, čepice, kalhoty atd. Tyto výrobky rozdáme v rámci naší pobočky na konkrétní žádost nebo tam, kde potřebují okamžitou pomoc. Na příklad do Tromsø byl odeslán objemný balík, protože tam celá rodina přišla následkem požáru o všechno.

V květnu se na nás obrátila paní Fougnerová (předsedkyně Spolku šití, založeného roku 1907), abychom jí pomohli s šitím prádla a našíváním jmenovek, konkrétně do nemocnice. Dále obdržela naše pobočka žádost od celoměstského Pracovního výboru, abychom se postarali o 47 židovských dětí, které přijedou na dvouměsíční pobyt do Norska. Stejně tak se jich naše pobočka ujme, až se budou vracet přes Oslo zpět.

V srpnu jsme se poprvé pokusili svolat členskou schůzi u předsedkyně, ale je třeba přiznat, že to bylo veliké zklamání. Z 15 členů, kteří slíbili přijít, se dostavili tři.

Týden Červeného kříže, který trval od 18. do 26. září, jsme zahájili ekipou aut vyzdobených květinami, s dětmi v krojích. Výnos byl mizivý a Pracovní výbor doporučil v tomto dál nepokračovat.

Získávání nových členů bohužel pokračuje pomalu. Příspěvky, jak známo, letos stouply ze dvou korun na čtyři za rok, z 20 na 50 za celoživotní členství. Takový příspěvek je pravděpodobně příliš vysoký.

Výtěžek z bazaru: 1 874,05 korun

Prodej odznaků: 206,10 korun

Během měsíce sestavíme na tyto prostředky návrh rozpočtu.

Babí léto

Maj Kristoffersenová stojí na malém stinném balkonu domu v ulici Kirkeveien 127 a dívá se do dvora na děti, které si tam hrají. Je jich spousta. Těsně poválečné ročníky. Děti míru. Mnohé se narodily ještě před koncem války, ale stejně to jsou děti míru. Jejímu synovi Jesperovi byl rok, když explodoval nákladní přístav Filipstad, a mnozí si tehdy mysleli, že vylétlo do vzduchu celé město; dokonce i tady na Fagerborgu se třásla okna a ty otřesy byly jednou ze známek války, praskliny v podlaze, pukliny ve stěnách, zničené ušní bubínky, ohnuté lustry, všechno se musí opravit, až přijde mír, ale v míru na to stejně nebyl čas a odkládalo se to na zítra, protože mír je hodně zaměstnaný a na rozdíl od pomalé, bezútešné války má neustále něco na práci, s výjimkou toho, když vybuchne Filipstad. Jesper sedí v rohu dvora, zvedne ruku a matce zamává, ale asi je zase jen roztěkaný a neklidný. Možná má moc tlustý svetr, kouše ho, a tak se pokouší poškrábat za krkem. Je první říjnová sobota roku 1948. Je pořád příjemně. Slunce ještě hřeje. Visí nad střechami domů a barví divoké víno mezi okny do ruda. Meteorologové tomu říkají babí léto. Maj Kristoffersenové se líbí. Vyjde ze stínu. Mohla by si sundat kabátek a zapálit cigaretu, kdyby ji měla. Kéž by to tak bylo. Za měsíc

už se bude pravděpodobně lyžovat. Pak najednou nikde Jespera nevidí. Není nikde, ani u popelnic, ani u houpačky, ani u lavičky. Zachvátí ji panika. Ví, že nemůže být daleko. Vrata do ulice Jonase Reina jsou vždycky zamčená. Stejně se ale panice neubrání. Možná šel do sklepa, do prádelny. Anebo vyšel nahoru na půdu. Všude číhá nebezpečí. Chystá se na něj zavolat. Chystá se ho z toho pozdního léta vytrhnout. Vtom otevře okno v patře nad ní Margrethe Viková a vykloní se ven.

„Máš telefon.“

„Volá Ewald?“

„Neptala jsem se. Je to nějaká paní.“

Maj Kristoffersenová se naposledy podívá na dvůr, ale ani teď Jespera nevidí. Pak vyjde na zadní schodiště a spěšně vystoupá k paní Vikové, která ji uvede do předsíně, kde na stolku čeká černé sluchátko. Maj Kristoffersenová se k sou sedce otočí.

„Můžeš se zatím podívat po Jesperovi?“

Paní Viková mírně pohodí hlavou a utře si ruce do zástěry.

„Aha, takhle. Nebudu tě rušit.“

„Tak jsem to nemyslela. Ale nikde jsem ho neviděla...“

„Já ale zrovna vařím.“

„Ano, voní to tu krásně.“

„Tak už vezmi ten telefon, ať ti to nepoloží.“

Paní Viková odejde do kuchyně a práskne za sebou dveřmi.

Maj Kristoffersenová zvedne sluchátko a představí se. Volá jí jakási paní Lundová z Ullevålské ulice. Telefonuje kvůli Červenému kříži a Maj Kristoffersenová se v první chvíli obává, že s ní chce mluvit o Jesperovi, asi provedl něco tak vážného, že je do toho zapletený i Červený kříž. Dostane strach a vztek. Ať ji nechají na pokoji. Všichni ať ji nechají být! Zvládně to sama! Ale neřekne to. Jen si to pomyslí. Nebo se stalo nějaké neštěstí? Že by Ewaldovi? Stihl si Jesper za tu krátkou dobu, co jí zmizel z očí, něco udělat? Paní Lundová má však na srdci něco úplně jiného. Ptá se, zda by Maj Kristoffersenová neměla chuť pracovat ve výboru fagerborské pobočky

Norského červeného kříže, okrsku Oslo, nejlépe jako místopředsedkyně. Hledají nové členky. Slyšela o ní, že je velice schopná v účetnictví. Maj Kristoffersenová si oddychne a má chuť vykřiknout ano, ale ovládne se.

„Musím to nejdřív probrat s manželem,“ řekne.

Pro to má paní Lundová naprosté pochopení. Činnost v Červeném kříži se nedá brát na lehkou váhu. Týká se celé rodiny. Nadiktuje Maj Kristoffersenové své telefonní číslo a řekne jí, aby jí zavolala, až se rozhodne, nejlépe koncem týdne, protože další schůze výboru je už ve středu. Obě zavěsí. Maj Kristoffersenová slyší, že se paní Viková vrátila. Z koutku crčí voda. Jesper křičí. Pak všechno ztichne. Vyjde za nimi do kuchyně.

„Stál za břízou,“ říká paní Viková.

Jesper se dívá na matku a jako vždy je těžké poznat, jestli se chystá k pláči nebo k smíchu.

„Takže on byl tam.“

„Čural tam.“

„Čural? Bože...“

„Ale teď už si umyl ruce.“

Jesper se rozbere. Aspoň že tak. Smát se v takové situaci v přítomnosti paní Vikové by bylo mnohem horší. Maj si přitáhne syna k sobě. Jako vždycky se jí brání a zároveň se k ní tiskne. Nechápe, jak je to možné, ale její syn je jako nějaká struna, je zároveň uvolněný i napjatý.

„Promiň, že tě vyrušil,“ řekne.

Paní Viková jim otevře kuchyňské dveře a podá Jesperovi jednu sušenku Marie, kterou si chlapec chce hned strčit do pusy, ale v poslední chvíli si to rozmyslí, přestane brečet a rychle si ji schová do kapsy. Maj ho v týle stiskne silněji.

„Děkuji,“ špitne Jesper.

Paní Viková ho pohladí po hlavě a otočí se k Maj.

„Třeba vám Červený kříž pomůže, aby vám zavedli telefon.“

„A neřekla jsi jim náhodou ty, že jsem *velice schopná* v účetnictví?“

Paní Viková se usměje.
„Tvůj muž to o tobě říká.“

OPATŘENÍ PRO FAGERBORSKOU POBOČKU ČERVENÉHO KŘÍŽE

Fagerborská pobočka Červeného kříže je jako nezávislá skupina součástí Pracovního výboru okrsku Oslo.

Pobočku řídí výbor sestávající z pěti členů a náhradníků. Výbor se volí na členské schůzi vždy na dva roky.

Členská schůze se svolává každý rok nejpozději v březnu. Svolává ji předseda výboru nejméně osm dní předem a datum konání oznámí všem právoplatným členům jednotlivě nebo zprávou v novinách Osloavis.

Pobočka Fagerborg je zastoupena v Pracovním výboru hlavního města jedním zástupcem.

Cílem pobočky Fagerborg je šířit záměry Červeného kříže ve fagerborské farnosti.

Inter arma caritas

Čtyři pánové u barového pultu v hotelu Bristol jsou hluční, chvástaví a tvrdohlaví. Jmenují se Ravn, Johnsen, Strøm a Kristoffersen. Jsou to dobré duše. Když je barman Ulfesen žádá, aby se trochu ztišili, nemusí to říkat slovy, ale jen poněkud pozvedne obočí, pánové se na chvíli zklidní a je slyšet pianistu, který hraje *Rondo amoroso*, zřejmě pro potěchu těch starších dam, co na druhém konci sálu pojídají chlebičky. Pánové si vyžádají další rundu ginu s tonikem, kromě Ewalda Kristoffersena, který má nejradši pivo, ale dnes si dopřeje mezi sklenicemi ještě malý akvavit, aby za kolegy nezaostával. Všichni pracují ve firmě Dek-Rek, dekorace a reklama, dva jsou návrháři, dva dekoratéři a mají důvod oslavovat. Správa města jim zadala zakázku, aby připravili výstavu k 900. výročí založení města. V roce 1950. Mají na to dva roky. Spěchá to. Nápady už mají. Vidí ty výstavy před sebou. Budoucnost se blíží. Ale nejdřív ji musí pořádně zapít a pak se dostat do stejného taktu s hudbou. Pošlou Ewalda Kristoffersena k pianu. Počká, až pianista dokončí skladbu. Chvíli to trvá. Skladba se táhne a prodlužuje. Pianista opakuje refrén. Taková je podstata *táflmuzik*. Má vytvořit dokonalé *pozadí*. Ewald Kristoffersen položí pianistovi ruku na rameno.

„Mí přátelé by chtěli slyšet něco živějšího,“ řekne.

Enzo Zanetti, stálý pianista v Brisu, jak se přezdívá Bristolu, sice nepřestane hrát, ale vzhledne a usměje se, pohled má však unavený a límeček košile, který z dálky vypadá bezchybně, má otřepané cípy. Mluví tiše a s měkkým přízvukem:

„Živějšího? Máte nějaký návrh?“

„Jestli mám návrh? Ne, to ponechám zcela na vás. Ale co třeba něco od Armstreka?“

„Myslíte od Armstronga?“

„Nebo Hertuga Ellingsena? Aby to trochu odsejvalo.“

Ewald Kristoffersen má obavu, že se možná nevyjádřil dost jasně, ale cestou k baru slyší, že pianista zrychlil a začíná hrát Griegovu skladbu *V síni horského krále*. To bude stačit. Kolegové spustí aplaus. Hlasitě volají. A do dna! Brzy přestanou. Čekají na další. Vypadá to na flám. Ewald Kristoffersen zůstane stát. Je na něm řada, aby zaplatil účet. Připadá mu, že je na něm řada pořád. Vytáhne podlouhlou hnědou obálku, výplatu za veškerou tu námahu, a položí na pult padesátku. Pochopí, proč se barmanům říká kouzelníci. Bankovka zmizí, než bys řekl švec. A padesátka nestačí. Vypili toho víc. Ewald Kristoffersen musí vytáhnout ještě deset korun, ale za drobné, které dostane zpátky, si snad ještě pořídí ten zelený svetr. Náhle ho zaplaví špatné svědomí a rychle vyprázdní obě sklenice. Pak se musí zaskočit vymočit do Cirkusu Sedma. Chvilí to trvá. Napadne ho: vymočit se je svoboda. Mohlo by to být takové motto. Ale čeho? Života? Pořád ještě slyší Griega. Když si myje ruce, zahlédne v zrcadle svůj obličej. Ewald Kristoffersen je v podstatě vždycky překvapený, jak ho někdo může milovat. Položí do okénka korunu a dostane výměnou maličké mýdlo Sterilan. Vyjde ven a podstrčí pětkorunu pianistovi, který sotva pokývne, řekne něco italsky a spustí Mood Indigo, nejspíš pro dámy, které už pokročily ke kávě s něčím. Pak si Ewald vezme v šatně kabát a klobouk, nechá padesátník šatnářce a venku na vzduchu ho pohladí nečekaný mírný vánek provívající Rosenkrantzovou ulicí.

Teď by se mohl projít po třídě Karla Johana. Ale ne, musí jít domů. A rozhodne se, že si přece jen nevezme taxík. Ušetřené peníze jsou vlastně peníze vydělané. Jde po ulici Kristiana Augusta, kolem Národní galerie a čtvrtí Tullinløkka, kde se usadila spodina. Všechno, co se skutálí ze strání na severu, východě a západě, skončí tady. Radši nezahne kolem hospody Jeskyně, obejde ji Zámeckým parkem. Stromy jsou v tomhle pátém ročním období jakoby zmatené. Dokud babí léto trvá, v jeho světle vypadají znovu svěže. Ewald pokračuje kolem stadionu Bislett, kde se otevírá šedé řečiště Theresiiny ulice. Na jejím horním konci je mnohem prudší stoupání, než si pamatuje, musí si dát pauzu a stráví ji v pisoáru pod fagerborským kostelem. Na rozdíl od Bristolu to tam ostře čpí, ale vymočit se je stejně příjemné. Žádná služba tu není. Tady si muži poradí sami. Poté si sedne na lavičku ve Stensparku, otře si pot z čela a pozoruje mraky, které se už stahují u Ekebergu. Jako by se město trochu přikrčilo. Jak jen nejlepším možným způsobem ukázat, že toto město je staré devět set let? Je mu devět set let, a přitom ještě není dospělé. Někde se musí začít. Ewald Kristoffersen ještě netuší kde. Ví jen, proč má špatné svědomí. Kvůli Jesperovi. Jesper je zátěž. Nebýt s ním je úleva. Jesper není dítě míru. Je to dítě války. Ewald Kristoffersen se zvedne a dojde poslední kus cesty. Je špatný otec. Je hrozný otec. Rozrazí ho zima. Měl něco přinést Jesperovi. Měl přinést kytku Maj. Oba sedí v kuchyni a čekají. Maj slyší, že konečně přichází, štrachá v předsíni. Dojde se převléknout do ložnice. Je dlouho v koupelně. Dává si načas. Tentokrát nemá Maj slitování. Přišel o dvě hodiny později. Jesper se dívá do země a má obě pěsti zaťaté. Ale když Ewald Kristoffersen ukáže svůj kulatý obličej ve dveřích a zatahá se za šle, takže břicho se mu vykulí nad pásek kalhot, Maj to nechá být. I Jesper se na okamžik uvolní a jednu ruku si zastrčí do kapsy. Hlava rodiny usedne na své místo u stolu.

„Kaše vychladla,“ řekne Maj.

„Dostali jsme zakázku od města.“

„Takže jste to oslavovali?“

„Dali jsme si jednoho panáka v Brisu.“

Ewald položí před ženu obálku. Maj ji otevře, rychlými prsty přepočítá peníze a podívá se na něj.

„Jen jednoho?“

„Dnes to bylo na mně.“

„Nebylo to na tobě i minulou sobotu?“

„Nechci vypadat jako škot.“

„Škot? Mluv se mnou pořádně, Ewalde.“

„Jako škudlil.“

„Roli škudlila můžeš nechat na mně. Ty buď radši vzorný otec rodiny.“

Ewald Kristoffersen si upevní ubrousek mezi dva horní knoflíky košile.

„A víš, že studená kaše je moje nejoblíbenější jídlo?“ řekne.

Sní, co zbylo, hluboký talíř vyškrábe a lžící olízne. Jesper vytáhne ruku z kapsy a něco položí na stůl. Je to máslová sušenka. Ewald se na syna podívá.

„Pro mě?“

Jesper přikývne.

Ewaldu Kristoffersenovi vhrknou do očí slzy. Odjakživa se snadno dojíká. Vždyť ten chlapec je v jádru dobrý. Ewald se zvedne a dojde do předsíně, vrátí se s kouskem mýdla a podá ho Jesperovi, ten ho vybalí a chystá se ho strčit do úst. Maj ho v poslední chvíli zarazí a podívá se na Ewalda.

„Tys byl i v parfumerii?“

„Jenom jsem se zastavil v Cirkusu Sedma.“

Jesper se rozbrečí. Celé tělo se mu chvěje. Tvář ztratí obvyklý výraz. Ruce mu vyletí vzhůru. Pláč se změní ve vytí, ústa se mu s klapnutím zavřou. Maj ho musí držet. Silou. Ewald se dívá jinam. Jesper se uklidní. Netrvá to dlouho. Ale přece je to dlouhé dost. Ewald se pomalu otočí k synovi, který sedí matce na klíně a je bledý a ochablý.

„Chlapče, já nebyl v cirkusu, chápeš, byl jsem jen na záchodě.“

Ewald se zasměje a Jesper zvedne hlavu a pousměje se.

„Cirkus Sedma říkáme místu, kde pánové čurají. A víš, proč Sedma? Prostě proto, že tam je místo asi tak pro sedum pánů! Jednou tě tam vezmu, Jespere.“

Pak všichni tři společně myjí nádobí. Jesper smí utírat lžíce. Neupustí ani jednu. Ewald pije kávu v obývacím pokoji a sní sušenku od Jespera. Jesper si jde lehnout brzy a naštěstí usne. Má postel v malé hale bez okna, mezi koupelnou a předsíní. Maj jde za Ewaldem a sedne si na pohovku. Zprávy, jež se dozvídají jednak z rádia a jednak z *Aftenpostenu*, ve kterém Maj listuje, mohou být následující: Poslední poprava za vlastizradu vykonána, k smrti zastřelením byl odsouzen bývalý ministr Ragnar Skancke. V Norsku jsou stále oblíbenější kuličková pera, přestože jedno stojí pětadvacet korun. Výbor Nobelovy ceny oznámil, že letošní cenu za mír neudělí. Velký úspěch má sázení na fotbalové výsledky, až na to, že na mnoha pracovištích každou středu, kdy se podávají kupony, klesla efektivita práce o čtvrtinu.

„Tys někomu řekl, že umím vést účetnictví?“ zeptá se Maj.
Ewald vypne rádio.

„Možné to je. Proč?“

„Volali z Červeného kříže. Paní Lundová mě chce do výboru.“

„Co jsi na to řekla?“

„Že se musím poradit s manželem.“

Ewald se krátce usměje.

„Ale jdi ty, já myslím, že ses už rozhodla.“

„Spíš potřebuju myslet na jiné věci.“

Chvilí jsou zticha a poslouchají. Z haly se neozývá ani hlásek. Slyší jen déšť.

„Budeš na to mít čas?“ zeptá se Ewald tiše.

Teď se usměje zase Maj:

„Čas? Toho mám rozhodně dost.“

„Co s Jesperem?“

„Paní Viková ho v nejhorším pohlídá. A ještě něco.“

„Ano?“

„Červený kříž nám třeba pomůže získat telefon, tak nebudeme muset...“

Ewald Kristoffersen se většinou nerozčilil ani nejeví sklon k melancholii či k lehkomyšlnosti, teď ale bouchne do stolu:

„My žádnou zvláštní péči nepotřebujeme!“

„A teď jsi vzbudil Jespera.“

Maj vejde do haly. Ewald ji slyší zpívat. Jde na něj ospalost. Jesper ještě chvíli pláče. Pak jako by se zvuky v celém domě vypnuly.

Maj a Ewald se také uložili k spánku, ale usnout nemůžou. Oba poslouchají neklid toho druhého.

„Jsem špatná matka,“ šeptá Maj.

Ewald se na posteli posadí.

„Jak to můžeš říct? Jsi...“

„Stála jsem na balkoně a neviděla jsem Jespera. Ale místo abych ho hledala, šla jsem nahoru k paní Vikové vzít telefon.“

„Možná by mu prospělo, kdyby měl bratra. Nebo sestru.“

Ewald se k Maj jemně přitiskne, ale ta ho odstrčí.

„Ať nevzbudíš Jespera podruhé.“

„Můžeme si spolu aspoň trochu skočit, ne?“

„Trochu skočit, říkáš. Musíme spát, než nás zase vzbudí.“

Každý leží na své straně postele a nevědí, kdo usne první. Po hlavní ulici ujíždí sanitka a přes záclony do místnosti dopadá modré blikající světlo. Zvuk pneumatik na mokré asfaltu zastaví v bytě čas.

NÁVRH ROZPOČTU PRO ROKY 1948 A 1949

Pobočky zašlou během listopadu Pracovnímu výboru návrh rozpočtu a udají v něm, jak příslušný výbor hodlá disponovat inkasovanými příjmy. Dále navrhuje pobočkám, které tak dosud neučinily, aby zřídily půjčovny zdravotních pomůcek. Zároveň padl návrh na shromažďování vybaviček pro kojence. Dále bude dobré porídit obvazy do skladu půjčovny a jeden kus soupravy materiálu jako rezervu pro krizovou situaci. Většina poboček

deponuje zdravotní pomůcky u hlavní zdravotní sestry farnosti, anebo pokud to vyhovuje lépe, v soukromí a nejlépe u někoho, kdo pracuje v nemocnici. Materiál se půjčuje buď zadarmo, nebo proti poplatku za týden. Jako nejštedřejší dárcce byla vyhodnocena firma Plesner. Jakmile bude vše pohromadě, zveřejní se o tom zpráva ve farních novinách nebo noticka formou poznámky v denním tisku.

Od Dánského červeného kříže byl zapůjčen model novorozeckého košíku z bílé natřeného kovu, je vyložený snímatelným plátěným potahem. Pracovní výbor oznámí, jaká bude cena se slevou. Košík se bude půjčovat vždy na šest měsíců. Po podání žádosti o podporu a případné zapůjčení materiálu si členové Červeného kříže vyžádají informace o příslušném žadateli na registru sociální péče Oslo. Osobně navrhuji zřídit na Fagerborgu jesle.

Momentálně jsou v běhu následující události:

1. V Zemské nemocnici začíná 9. listopadu kurz pro pomocné zdravotní sestry.
2. Na škole v Riisu se koná školení pro 150 osob o sanitární službě v Domobraně.
3. Pomoc pacientům: návštěvy v nemocnici, předčítání pro pacienty, knihovní služba apod.
4. Jednotlivé podniky: výlety, partie bridže, místní loterie.

Pobočka Fagerborg dostala nabídku, aby obsadila kurzy pro sestry na klinice ve Wergelandově ulici. V každém kurzu bude 7 osob, jedna na každý den v týdnu. Osobně navrhuji 2, nebo minimálně 1 pomocnou sestru navíc pro případ nemoci, cesty nebo podobně. Délka služby bude 3 měsíce na interně, pak 3 měsíce na chirurgii anebo jak to bude vyhovovat nemocnici.

Oslo, 9. 11. 1948

Lundová

Nový sníh

Na hřbitově Vestre Gravlund sněží. Stopy paní Vikové brzy zmizí. Každý její krok je první. Je ticho. O to větší je smutek. Otevírá v ní prostor, který by nejráději nechala zavřený. Zastaví se u posledního hrobu pod stříbrnými smrky, které splývají v jeden, dřepne si a odmete z kamene sníh smetáčkem, který vyndá z tašky. Písmena zůstávají bílá, a tak musí tvrdý sníh, který zůstal v reliéfním nápisu *Veterinář Halfdan Vik 18. 3. 1890 – 2. 6. 1945*, vydloubat. Pod kamenem je dost místa i pro paní Vikovou. Ostatně ona mnoho místa nezabere. Kolika let se tak může dožít? V létě jí bylo dvaapadesát. Může žít ještě třicet let. To bude rok 1978. Anebo čtyřicet let: 1988. Až tam se skoro nedá domyslet. Její teta se dokonce dožila sto dvou let. Pokud bude žít také tak dlouho, dožije se příštího tisíciletí. To ale radši ne. Po ní sem už nikdo nepřijde. Sundá si jednu rukavici a přeje manželovo jméno rukou. *Ty hloupý, šeptá a narovná se.* Vtom zazvoní v kapli zvony. Na chvíli přestane sněžit. Na schodiště vyjde průvod lidí. Vpředu kráčí muž s ohnutými zády, není dostatečně oblečený. Mladík mu přehodí přes ramena pelerínu. Za nimi čeká dlouhý průvod. Pak znovu začne padat sníh. Paní Viková přeje kolem nich a razí si cestu na stanici Borgen. Když už se dveře zavírají,

objeví se smuteční host a podrží je, aby mohl zbytek společnosti nastoupit. Vlak se dá do pohybu směrem na Volvat. Paní Viková ukáže lístek průvodčímu. Může ho použít na obě cesty. Průvodčí ale zavrtí hlavou a řekne jí, že si musí koupit nový. Přetáhla hodinu. Paní Vikovou to vyvede z míry. To nemůže být pravda. Zapomněla na čas? Stála tak dlouho u manželova hrobu? Podívá se na razítko: 12.58. Podívá se na hodinky. Jsou dvě. Trapné. Sklopí oči, stydí se, je to hanba, a jak hledá peníze v peněžence, mumlá, *to nebylo schválně, to nebylo schválně, to ne*. Peněženka leží pod košťátkem. Nemůže ji vydolovat. Vozy metra se zastaví v tunelu pod Volvatem. Nastoupí několik cestujících. Utvoří se fronta. Paní Viková málem upustí tašku, ale nakonec vytáhne pár mincí, dá je průvodčímu a ten jí podá platný lístek. Paní Viková se posadí na první volné sedadlo, oči sklopené, aby se vyhnula pohledu ostatních. Třeba si myslí, že chtěla podvádět. To je tak trapné. Opakuje si to pro sebe, *to je tak trapné*, celou cestu na stanici Majorstua, kde spěšně vystoupí. Nedostatečně oblečený muž z kaple se za ní dívá, než zahne po Sørkedalské a vpravo a ostatním ze své společnosti otevře dveře restaurace Larsen. Vyjdou do společenského sálu v prvním patře, kde je prostřen stůl s chlebičky obloženými krevetami, rostbífem, lososem a camembertem. Dvě servírky rozlévají bílé víno. Zpočátku je hovor tichý a těžkopádný. Po chvíli se ozve smích. Ke kávě se podává jablkový koláč se šlehačkou. Olaf Hall vstane a rozhlédne se po hostech. Jsou to přátelé a kolegové, ne jeho, ale Ragnhildini. Pijí hodně bílého vína, přestože mnozí budou za pár hodin účinkovat v divadelním představení. Otáčejí se k němu. Nenalije jim. Podívá se na Ragnhildina syna Bjørna, svého nevlastního syna. Necítí smutek? Už je dost velký na to, aby ho dal najevo. Olaf Hall ho na něm nevidí. Napije se vody a začne mluvit:

„Cestou sem jsem si všiml jedné paní. Lístek už jí neplatil. Myslela si, že jí bude platit i na zpáteční cestu, ale platnost vypršela. Napadlo mě, že to je v životě také tak. Žádné přestupní lístky nejsou. A to bychom si měli uvědomovat, dokud žijeme.“

Olaf Hall pozvedá sklenici. Je úplné ticho. Takový typ ticha, jakému se v divadle říká napjaté. Pak jeden starší herec zvedne sklenici a zavolá: „Bravo! Život je jako trať na Holmenkollen. První a druhá třída a k stání!“ Někdo si nemůže pomoci a zasměje se. Nevadí to. Olaf Hall přistoupí k Bjørnovi a zeptá se ho, zda půjdou domů spolu. Syn se na něj ani nepodívá. Už si domluvil něco jiného. Olaf Hall mu chce říct, ty sis něco domluvil na den matčina pohřbu? Ale nechá to být. Když syn vyjde ven, už nesněží. V čerstvě napadaném sněhu zůstávají jeho stopy.

Schůze výboru se konala 10. 11. 1948. Tajemnice se bohužel nemohla dostavit. Poprvé přišla nová členka, Maj Kristoffersenová, která na nás všechny udělala dobrý dojem.

Na programu byly dvě záležitosti ze schůze Pracovního výboru 20. října. Bylo rozhodnuto, že členky pobočky Fagerborg se stanou pomocnými sestrami na klinice ve Wergelandově ulici. Za získání finančních darů je stanovena provize (10 % z celkové částky). Předsedkyně podala zprávu, že pobočka přispěla částkou 20 korun na květiny na pohřeb herečky Ragnhild Hallové. Mnohokrát nám poskytla kulturní program. Dále byl prodiskutován návrh rozpočtu, ale konečné rozhodnutí bylo odloženo na příští schůzi.

Pobočka Fagerborg obdržela dopis od pana Henryho Karlsena, Grønnegate 19, s prosbou o vlněnou deku. Červený kříž disponuje několika přikrývkami v ceně 25 korun a pokusíme se panu Karlsenovi takovou přikrývku přidělit, pokud nám Sociální péče města Osla potvrdí, že takovou pomoc potřebuje.

Paní na hlídání

Maj Kristoffersenová zvoní u paní Vikové. Chvilí to trvá, než se otevřou dveře, a Maj Kristoffersenová pospíchá. Vedle ní stojí napjatě a tiše Jesper. Bez varování strčí ruku do otvoru na dopisy. Maj ho chytne za zápěstí a snaží se ji vytáhnout. Ruka však uvízla uvnitř. Nejde s ní pohnout. Anebo je to tím, že ji sevřel v pěst? Jen taktak že se nerozpláče. Dupne nohou. Je pět minut po sedmé. Začíná se v sedm. Má chuť dát chlapeci pohlavek. Konečně uslyší v předsíni kroky paní Vikové. Chvilí je ticho. Jesper vytáhne ruku ze schránky a zastrčí si do kapsy sušenku. Paní Viková otevře, podívá se na Jespera, který znovu stojí vzpřímeně a tiše s rukama za zády.

„Že by přišel pošťák?“ zeptá se paní Viková.

Jesper neodpoví.

Maj syna skoro strká před sebe.

„Může u tebe zůstat tak dvě hodinky?“

„Něco se děje?“

„Schůze Červeného kříže. A Ewald zase musel zůstat v kanceláři.“

„Tak dlouho?“

„Mají hodně práce s tím výročím.“

„Jesper tu samozřejmě může zůstat. Jestli chce.“

„Ty jsi už začala péct na Vánoce?“

„Mám ráda, když je napečeno s předstihem.“

„Já také. Děkuji mnohokrát!“

Maj Kristoffersenová sbíhá po schodech.

Paní Viková jde s Jesperem dovnitř a zavře dveře. Sednou si v kuchyni. Tam je paní Viková nejradši. Tam se jí líbí nejvíc. Ostatní místnosti jsou příliš velké. Nachystá oběma štávu. Jesper neříká nic a sklenice se ani netkne. Paní Viková ho pozoruje. Jako by byl ten chlapec stydlivý nebo vzdorovitý. Jesper je něčím divný. Těká pohledem. Nikdy jím na ničem neutkví. Paní Vikovou napadne, jestli neuvažuje, kudy by utekl. Copak se mu tady nelíbí? Bojí se něčeho?

„Těšíš se na Vánoce?“ zeptá se.

Jesper neodpoví.

„Co si přeješ?“

Ani teď neodpoví.

„Máš hlad?“

Tentokrát na odpověď nečeká. Ohřeje na pánvi nějaké zbytky a talíř postaví před Jespera. Chlapec nejí.

„Co je s tebou?“

Že by se usmál? Ne, byla to spíš grimasa, přelétla mu přes obličej. Paní Viková se opře lokty o stůl, aby mu byla blíž.

„Ty si asi nepamatuješ pana Vika, mého manžela, vid? Ne, to jistě ne. Byl tak nerozumný, že umřel ve chvíli, kdy skončila válka. Spadl na ulici jak široký tak dlouhý a konec. Byl veterinář. To znamená doktor pro zvířata. Ale za války musel operovat i lidi. Ve vši tajnosti. Co k tomu ještě říct? Víš, kde je vysoká škola veterinární? Není to daleko odsud. Pracoval tam. A víš, co tam mají v chladárně? Mrtvá zvířata. Někdy některé přinesl domů. A občas ještě nějaké dostanu. To, co máš na talíři, jsou kousky telete.“

Jesper posouvá kousky masa ukazováčkem.

„Já taky padám,“ řekne.

„Ty padáš?“

„V noci.“

„A pak vstaneš a jdeš?“

„Ne.“

„Ale jak padáš? Z postele?“

„Když spím.“

Jesper začne jíst. Jí, dokud není talíř prázdný, a vyprázdní i sklenici.

Pak se důkladně oblečou a jdou na dvůr. U sušáku, kde visí šňůry v těžkých bílých obloucích, stavějí tři kluci z čísla 123 b sněhuláka. Paní Viková chce Jespera dovést k nim, ale ten se brání. Je silnější než ona. Celé jeho tělo se vzpírá nechutí. Vrátil se raději zase nahoru. Posadí se do obývacího pokoje. Je tmavý. Nábytek je hnědý a zelený. Na stěnách visí obrazy, v nichž také není žádné světlo. Jen velký polštář na pohovce je žlutý, se čtyřmi střapci v každém rohu. Jesper si sedne vedle něj. Nohy mu trčí do vzduchu. Jedna ponožka, levá, má na patě díru. Paní Viková myslí na to, jaký mohla mít život. Myšlenku zaplaší, vezme pár ponožek po mužovi a natáhne je Jesperovi na ty, které už má.

„Nezahrajeme si něco? Kostky?“

Jesper zavrtí hlavou.

„Anebo si vyložíme pasiáns?“

Jesper sevře pěsti a dívá se jinam.

Paní Viková se posadí do ušáku, který je pořád cítit tabákem, toho oděru se asi už nikdy nezbaví, přestože křesla vyhodila a koupila nová, moderní, která se mnohem snadněji udržují, i když se v nich nesejí tak pohodlně. Ale ušák si nechá. Stýská se jí po ohničku, který se tak náhle objevoval v hlavičce dýmky. Tak je veterinář stále přítomen jako vůně, jako kadidlo, jako skvrny. Pak si paní Viková musí odskočit. Hodí se jí to i proto, že si na chvíli odpočine. Není snadné být s Jesperem pohromadě, i když jen sedí a kouká. Něco v něm člověka stravuje. Když se vrátí do pokoje, Jesper si pomalu listuje v knize, kterou si tam našel. Paní Viková jde blíž. Je to *Soudní lékařství* od Francise Harbitze s osmdesáti menšími ilustracemi a čtyřmi celostránkovými. Jesper zkoumá

obrázek chlapce se zavřenýma očima, otevřenými ústy a stopou pneumatiky ve tváři. Nehne brvou. Je stejně zaťatý jako obvykle. Paní Viková mu vytrhne knihu a vrátí ji na polici. Pak pustí rádio. Nejdřív v něm chrčí. Pak je slyšet šumot mezi stanicemi, mezi městy, ale brzy se nese pokojem jasný zvuk piana, jednoduchá melodie, melancholická a zároveň odlehčená. Jako by se klaun chtěl hrou zbavit svého žalu. Otočí se na Jespera. Položil si žlutý polštář do klína a zabořil do něj lokty. Dokonale se uklidnil. Zavře oči a pociťuje klid.

Výbor se sešel 15. 11. u předsedkyně.

Jelikož místopředsedkyně, slečna Dagny Scheldeová, požádala o uvolnění z funkce, její místo obsadila paní Berit Nordklevová. Náhradnice paní Ingrid Arnesenová postoupila do výboru jako stálá členka a novou náhradnicí se stala slečna Løvsethová. Všechny jsme se shodly na tom, aby se Maj Kristoffersenová stala účetní, k čemuž se ochotně zavázala. Předsedkyně zdůraznila, jak je důležité, aby členky výboru chodily na schůze včas.

Tato schůze byla svolána za účelem projednání několika věcí, jež byly na pořadu Pracovního výboru, především návrh rozpočtu na příští rok.

Bylo rozhodnuto takto:

<i>20 vánočních balíčků po 20 korunách</i>	<i>400 korun</i>
<i>Příspěvek do půjčovny</i>	<i>500 korun</i>
<i>Příspěvek na kojenecké vybavičky</i>	<i>500 korun</i>
<i>Příspěvek na jesle</i>	<i>500 korun</i>
<i>Do rezervního fondu</i>	<i>1 000 korun</i>
<i>Na průběžné výdaje</i>	<i>350 korun</i>

Ve výboru se diskutovalo o tom, jaké dárky by náš okruh členů měl obstarat, ale prozatím byl pouze vyčleněn obnos. Časem se pokusíme zřídit při naší pobožce jesle. Podobně bylo schváleno rozhodnutí zakoupit zdravotní potřeby a pomůcky k půjčování.

Pobočka poskytne 7 žen, které se vyškolí jako pomocné zdravotní sestry na klinice ve Wergelandově ulici, tento počet byl dohodnut už dříve.

Předsedkyně podala zprávu o tom, že rybářské rodině v Nordlandu, která přišla o všechno následkem požáru, byly zaslány pletené výrobky a oděvy.

Prémie

MUDr. Per-Fredrik Lund už vyšetřil vrchního, číšníky, kuchaře, pokojské a barmana. Všichni kromě barmana, jehož trápí zkrácené šlachy v levém předloktí, jsou očividně v dobré formě, rozhodně jim nehrozí bezprostřední nebezpečí, to znamená, že zítra ráno nezemrou. Doktor Lund by ale stejně ocenil, kdyby se o sebe více starali. Svůj podíl viny na tom má válka. Pořád ještě v těle ulpívá jako poslední vzdorovitý okupant. Ale špatná strava, zlozvyky a kouření také hrají roli. V míru se lidé chovají bezostyšně a po pěti hubených letech si to samozřejmě zaslouží. Nechce je soudit. Radost bezostyšná je. Jenže kdo má radost, tloustne. A to není dobře. Mír vyžaduje i disciplínu. Sám běžel před válkou sedmkrát celostátní závod na 400 metrů a je nositelem odznaku Norského atletického svazu za odvalu. MUDr. Per-Fredrik Lund je závodní lékař v hotelu Bristol a jednou za rok, v prosinci, zaměstnance prohlédne. Už zbývá jen pianista. Jmenuje se Enzo Zanetti a pochází z Itálie. Tmavý, trochu sehnutý muž vejde do ordinace a posadí se. Položí si kabát a klobouk do klína a chystá se zapálit si cigaretu. Doktor zvedne ruku a pianista zastrčí balíček cigaret zpátky do kapsy.

„Promiňte.“